

Forslag	A 1938/UHN
Fremlagt af	Midtergruppen
Behandles af	Udvalget for et Holdbart Norden

A 1938/UHN Medlemsforslag om en gemensam satsning på nordisk livsmedelssikkerhet

Midtergruppen foreslår, at Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd at

- øke samordningen av forskning og utvekkling av ekologiske og kommersielle grøddor og odlingsrekommendationer som håller for förändrade växtförhållande i och med klimatförändringen i Norden
- att öka livsmedelssikkerheten och självförsörjningsgraden i Norden, så att vår region är mer beredd på klimatförändringar, mindre utsatt inför kriser och bättre utrustad för att upprätthålla ett hållbart kommersiellt jordbruk under nya växtförhållanden
- att upprätthålla och utveckla NordGens roll som en garant för livsmedelssikkerhet i Norden i och med klimatförändringen

Baggrund

Till det nordiska välfärdssamhällets uppdrag hör att se till att maten ska räcka åt alla oberoende av klimatomässiga störningar. Att öka livsmedelssikkerheten görs bäst tillsammans då länder kan dela med sig av erfarenheter och hitta samverkansformer som kommer alla till gagn.

Livsmedelssikkerheten och självförsörjningsgraden måste ligga på en högre nivå i våra länder, det visar de senaste årens kriser på. Det är kritiskt att Norden proaktivt minimerar riskerna för de avsevärda ändringar för växtförhållanden som klimatförändringen innebär, det är säkerhetsfråga och en hållbarhetsfråga. Vi behöver producera protein och andra grøddor med högt näringsinnehåll, hållbart och organiskt, nu och i framtiden, för konsumenter och för djurhållningen. Med tanke på att vi vet att de snabbaste effekterna av klimatförändringen syns i de arktiska områdena, så måste Norden vara mer förberedd på allt snabbare förändringar i vår miljö.

Nya metoder, nya grøddor

Sveriges Lantbruksuniversitet SLU i Sverige koordinerar flera samnordiska insatser för innovation inom jordbruket. En stor del av arbetet har bestått av att upprätthålla nuvarande grøddor, vilket har värde för matsikkerheten och produktutvecklingen. I dagens världssituation och med de kommersiella intressen som på sikt oberoende ligger i ländernas intresse, så måste mer göras för att hitta nya grøddor för nya omständigheter. Det är i nordiskt intresse att utveckla forskning kring gångbarheten i odling av kommersiella grøddor lämpliga för förändrade växtförhållanden. I det arbetet är det kritiskt att hitta odlingsmetoder som samtidigt inte systematiskt förstör ekosystemet eller bidrar till den klimatkris som i sin tur påverkar jordbruket. Hållbart, organiskt jordbruk är mindre känsligt inför de hinder för handel av råvaror som krig och kriser medfört för konventionellt jordbruk. Begränsad tillgång på fosfor, ammoniak och därmed mineralgödsel är just nu exempel på det [1]. Även handeln med protein för djurhushållning har

påverkats under de senaste åren och det är ytterligare ett incitativ för ökad nordisk produktion av (växtbaserad) protein för djurfoder [2].

NordGen har en extremt viktig uppgift för Norden och för världen, vad gäller livsmedelssäkerhet. Framöver behöver lagret av frön och växter inte bara konservera de arter som finns idag, utan snabbt även bidra till utvecklingen av växter som kan upprätthålla vår livsmedelssäkerhet i framtiden. NordGen bör ges resurser att jobba med ny teknologi och nya partners för att nå nya resultat i snabbare takt. År 2019 samlade NordGen och NordForsk en rad forskare och beslutsfattare för att diskutera "Invest more in plant breeding research and include gene banks [3]". Konferensen efterfrågade mer robusta grödor som tål mer extrema väderfenomen och skadedjur, men också teknologi och offentlig-privat samverkan. NordGens resurser bör av denna orsak fortsättningsvis utgöra en stor del av MR-FJLS:s budget, då dess uppgift blir allt viktigare.

Lång- och kortsiktigt nordiskt samarbete

De nordiska jord- och skogsbruksministrarna samlades i juni 2022 för att diskutera livsmedelssäkerhet och beredskap [4]. Mötet relaterar också till den förstudie [5] som Nordiska ministerrådet beställde av Nordic Agri Research (NKJ) och Nordic Forest Research (SNS) kort efter det ryska angreppet på Ukraina. Förstudien om hur robustheten kan stärkas i bioekonomin, alltså skog-, jordbruks- och havsnäringarna i bred betydelse, ger riktning för det gemensamma nordiska policyarbetet – på sikt. I det sammanhanget är klimatförändringarnas effekt på hela sektorn avgörande på sikt, även om kriget Ukraina och dess effekt på jordbruket lagt grund för förstudien.

Helsingfors, den 31. oktober 2022

<i>Anders Adlercreutz (sv)</i>	<i>Jouni Ovaska (cent)</i>
<i>Anders Eriksson (ÅF)</i>	<i>Kathrine Kleveland (sp)</i>
<i>Anna Starbrink (L)</i>	<i>Kjell-Arne Ottosson (KD)</i>
<i>Bertel Haarder (V)</i>	<i>Kjerstin Wøyen Funderud (Sp)</i>
<i>Catarina Deremar (C)</i>	<i>Mikko Kinnunen (cent)</i>
<i>Eva Biaudet (sv)</i>	<i>Ola Elvestuen (V)</i>
<i>Guðmundur Ingi Kristinsson (Flf)</i>	<i>Outi Alanko-Kahiluoto (gröna)</i>
<i>Hafþís Hrönn Hafsteinsdóttir (Frfl)</i>	<i>Rebecka le Moine (MP)</i>
<i>Hanna Katrín Friðriksson (Vr)</i>	<i>Simon Holmström (HI)</i>
<i>Heidi Greni (Sp)</i>	

[1] <https://svenska.yle.fi/a/7-10014339>

[2] <https://valtioneuvosto.fi/sv/-/1410837/nordiska-ministerradet-sjalvforsorjningsgraden-av-protein-ska-okas-i-hela-norden>

[3] <https://www.nordgen.org/en/climate-change-and-agriculture-invest-more-in-plant-breeding-research-and-include-gene-banks/>

[4] <https://www.norden.org/sv/news/starkt-samarbete-ska-sakra-livsmedelsforsorjningen-i-norden>

[5] <https://nordicagriresearch.org/news/brander-pandemi-och-krig-pekare-pa-behovet-av-att-vara-forberedd/>